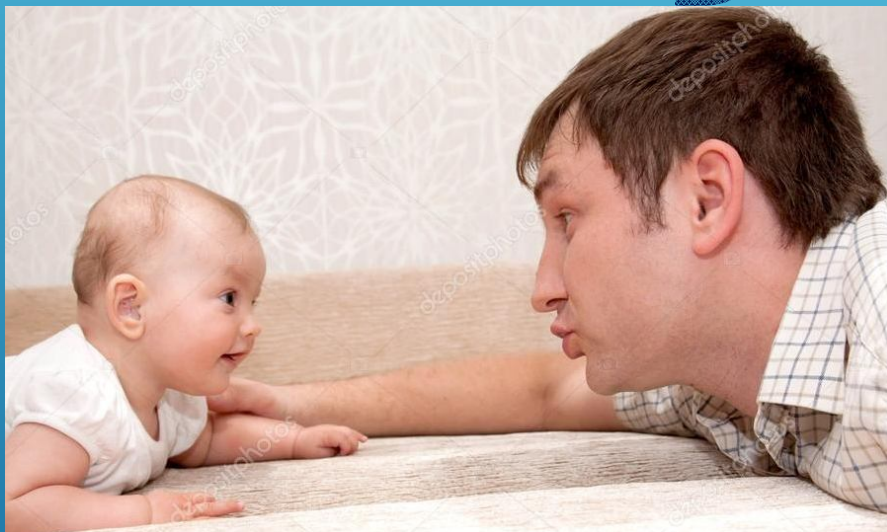

A nyelv és beszéd fejlődése

Gyomaendrőd, 2018. április 5.

Ágostonné Farkas Mária, logopédus,
gyógypedagógus, neveléstudományi bölcész

**MOZGÁS
BESZÉD
GONDOLKODÁS**

**PÁRHUZAMOS,
EGYMÁST FELTÉTELEZŐ
FEJLŐDÉS**

**ELTÉRŐ FEJLŐDÉSI ÜTEM
A BESZÉD-, NYELVI KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSE –
KÖZÖS FELADAT
HANGZÓ BESZÉD ELTÉRÉSEI**

NYELV- ÉS BESZÉDFEJLŐDÉS

- ▶ **Nyelv és beszéd**
- ▶ **A kultúrától és civilizációs fejlettségtől függetlenül hasonló utat járnak be a kisgyermek**
- ▶ **Sírás – reflexes, kifejező**
- ▶ **Szociális mosoly – „mosolyválasz”**
- ▶ **Játékos hangadások, gögicsélés**
- ▶ **Gagyogás – anyanyelv hangjai**
- ▶ **Protoszavak**
- ▶ **1,5 éves korra 50-100 szót használnak, 200-300 szót megértenek**
- ▶ **Telegrafikus mondatok**
- ▶ **Szókincsrobbanás**
- ▶ **Mondatok alkotása**

NYELVFEJLŐDÉSI KÉSÉS ? NYELVFEJLŐDÉSI ZAVAR ?

- ▶ 24 hónapos korban a gyermek aktív szókincse nem éri el az 50 szót.
- ▶ Eltérés:
 - ▶ Időbeli késés
 - ▶ Tipikustól eltérő fejlődési folyamat
- ▶ A késést mutató gyermekek fele 3-4 éves korára eléri a korosztálynak megfelelő nyelvi fejlettséget.

A „z” és „alfa” generáció

- kevesebb beszéd
- fejletlenebb szókincs
- kevésbé színes nyelvi minta
- az anya-gyermek interakció minősége romlik

Ajánlások:

18 hónapos kor alatt nem ajánlott az okoseszközök használata

18-24 hónapos kor között: csak minőségi médiaanyag, csak felnőttel közösen

2-5 éves kor között: max. napi 1 óra, más aktivitások is legyenek a napirendben, erőszakmentes, interaktív, oktató jellegű anyagok

TELEVÍZIÓ HATÁSA, OKOSESZKÖZÖK HASZNÁLATA

1 – 1,5 éves kor körül

- ▶ Reagál a nevére
- ▶ Felismer tárgyakat, rámutat tárgyakra
- ▶ Képeskönyvben azonosít tárgyakat
- ▶ Érti a tiltást
- ▶ Egy részből álló utasításokat követ
- ▶ Testrészeket azonosít

1,5 – 2,5 éves kor körül

- ▶ Két részből álló utasításokat követ
- ▶ Ruhadarabokat felismer
- ▶ Cselekvéseket felismer
- ▶ Érti a rész-egész viszonyt

RECEPTÍV BESZÉD ÉS NYELV

2,6-3 éves korban

- ▶ Érti a személyes névmásokat (nekem, neki, neked, te)
- ▶ Érti a méreteket megjelölő szavakat
- ▶ Érti a tárgyak használatát
- ▶ Megérti a ragokat, névutókat
- ▶ Érti a birtokos szerkezetet
- ▶ Érti a jelen időt

3-4 éves korban

- ▶ Legalább négy szintet azonosít
- ▶ Érti az egy fogalmát
- ▶ Személyeket felismer (lány, fiú)
- ▶ Érti a többes számot
- ▶ Érti a több, legtöbb fogalmát
- ▶ Megérti a ragokat, névutókat
- ▶ Érti a mondaton belüli tagadást
- ▶ Érti a múlt időt
- ▶ Érti a tömeget jelentő melléknevek jelentését
- ▶ Érti a kevesebb, legkevesebb jelentését

RECEPTÍV BESZÉD ÉS NYELV

1 – 2,0 éves kor között

- ▶ Akarata kifejezésére szavakat használ (nem, még, fel, le)
- ▶ Legalább egy tárgyat helyesen megnevez
- ▶ Szavakat és gesztusokat kombinál

2,0 - 2,5 év között

- ▶ Megnevez képeket
- ▶ Eldöntendő kérdésre válaszol
- ▶ Kétszavas megszólalást utánoz
- ▶ Kétszavas megszólalásai vannak

2,5 - 3,0 éves kor körül

- ▶ Többszavas megszólalásai vannak
- ▶ Névmásokat használ
- ▶ Megnevez cselekvéseket

3-4 éves kor körül

- ▶ Többszavas kérdéseket használ
- ▶ Továbbfűzi a gondolatot
- ▶ Igét és hozzákapcsolt ragot használ
- ▶ Különböző szószerkezeteket használ

EXPRESSZÍV BESZÉD ÉS NYELV

- ▶ Többes számot használ
- ▶ „Mi” és „hol” kérdésekre válaszol
- ▶ Birtokos szerkezeteket használ
- ▶ 4 színt megnevez
- ▶ Kérdésekre (funkcióhoz kapcsolódó) logikus választ ad
- ▶ Elmondja, hogy egy-egy tárgyat mire használ
- ▶ Ragokat, névutókat használ
- ▶ 4-5 szavas mondatokat mond
- ▶ Múlt és jövő időt használ

EXPRESSZÍV BESZÉD ÉS NYELV

- ▶ Vegyük észre, hogy a gyermeknek közlendője van.
- ▶ Adjunk időt a válaszok megszületésére.
- ▶ Egyszerű, jól érthető mondatokban beszéljünk.
- ▶ Játsszunk!
- ▶ Keltsük fel a gyermek beszédkedvét.
- ▶ Mutassuk meg, hogy a beszélgetés során közlünk dolgokat.
- ▶ A beszéddel játszhatunk.

HOGYAN SEGÍTHETÜNK?

- ▶ Szüntessük meg a háttérzajokat.
- ▶ Minden nap mondókázzunk, énekeljünk.
- ▶ Meséljünk.
- ▶ Játsszunk a tempóváltással, hangerővel, hangszínünkkel, beszéddallammal.
- ▶ Nyújtsunk megfelelő beszédmintát.
- ▶ Ne beszéljünk állandóan.
- ▶ Gondozzuk a gyermek beszédszerveit megfelelően.

HOGYAN SEGÍTHETÜNK?

- ▶ 1. Bayley-III (2005) Bayley Csecsemők és kisgyermekek fejlődési skálái.
Alkalmazási kézikönyv, Harmadik kiadás. Pearson
- ▶ 2. Bittera Tiborné – dr. Juhász Ágnes (2007): A megkésett beszédfejlődés terápiája
Nemzeti Tankönyvkiadó
- ▶ 3. Fehérné Kovács Zsuzsanna – Sósné Pintye Mária (2010): Játsszunk beszédet!
Sanoma Kiadó, Budapest
- ▶ 4. Kas Bence (2017. 11. 27.): A multimédiás világ hatása a korai nyelvfejlődésre
MTA Nyelvtudományi Intézet ELTE BGGYK GYMRI Logopédiai Szakcsoport
- ▶ 5. Rosta Katalin (2015): A nyelvi fejlődés folyamata, az eltérő nyelvi fejlődés korai felismerése és terápiája
Gyermeknevelés 3. évf. 2. szám 121-130.
http://gyermekneveles.tok.elte.hu/6_szam/pub/rosta.pdf
- ▶ 6. Tancz Tünde(2011): A kommunikáció és a nyelv fejlődése a kora gyermekkorban
Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, Pécs
http://janus.ttk.pte.hu/tamop/tananyagok/kommunikacio_es_fejlodes/index.html

FORRÁSOK:

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!